

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.057/2022/5.

A felperes:

(felperes neve) ((címe).)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Gulyás Zoltán egyéni ügyvéd ((cím))

Az alperes:

(alperes neve) ((lakcím))

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Magyar és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Magyar György; iroda címe.)

A per tárgya:

Házastársi közös vagyon megosztása

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

(X) Törvényszék, 6.P.20.722/2020/31. sz. végzéssel kijavított 6.P.20.722/2020/30. számú ítélet

A fellebbezést benyújtó fél:

Alperes, 6.P.20.722/2020/34.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg a felperesnek 500 000 (ötszázezer) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A tényállás

[1] A peres felek 1980. december 6. napján kötöttek házasságot, amelyből (dátum és gyermek neve) és (dátum és gyermek neve) 2. nevű gyermekeik születtek. A peres felek utolsó közös lakóhelye az egymás között egyenlő arányú közös tulajdonukat képező (település neve), (ingatlan 1. címe) szám alatti, kivett lakóház, udvar megjelölésű ingatlanban volt, amelynek telkét az alperes édesanyjától és nevelőapjától kapták ajándékba. A felek életközössége 2015. március 18. napján szakadt meg. A felperes 2019. szeptemberétől kezdve édesanyja ápolása miatt a (település neve), (ingatlan 2. címe) szám alatti ingatlanban tartózkodik.

[2] A peres felek házasságát a (X) Járásbíróság 2019. november 13. napján jogerőre emelkedett (....) számú ítéletében felbontotta. Az eljárás során a peres felek egyezséget kötöttek az utolsó közös lakás osztott használatára.

[3] A perbeli lakóház szomszédságában található (település neve), (ingatlan 3. címe) szám alatti ingatlan 1/2-1/2 arányban az alperes édesanyja és házastársa, az alperes nevelőapja, (eltartott neve) tulajdonában állt.

[4] A két család jó viszont ápolt egymással, az alperes és nevelőapja állattartással, növénytermesztéssel foglalkoztak, melyben a peres felek közreműködtek. Emellett a felperes segítséget nyújtott az alperes szüleinek a háztartási teendők ellátásában, ügyeik intézésében.

[5] Az alperes – helyesen - 2001. április 23. napján tartási szerződést kötött nevelőapjával (eltartott neve)vel. A szerződés 1. pontja szerint az eltartott átruházta az alperesre, mint eltartóra a (település neve), (ingatlan 3. címe) szám alatti ingatlan 1/2 tulajdoni illetőségét 1 300 000 Ft, a (település neve)-i (ingatlan 4. címe) hrsz. alatti szántó és műtrágya tárló megnevezésű külterületi ingatlant 400 000 Ft, valamint a (ingatlan 5. címe). hrsz. alatti gyp és szántó művelési ágú ingatlant 100 000 Ft becsértéken. A szerződés 2. pontjában részletezték az eltartó tartási kötelezettségeit. Az alperes vállalta, hogy az eltartottat élete végéig tartja, gondozza, ápolja, betegsége esetén gyógykezelteti, halála esetén illő módon eltemetteti. Az alperes a tartást a nevelőapja házában vállalta biztosítani. A szerződéssel érintett ingatlanokra az alperes tulajdonjoga tartás jogcímén bejegyzésre került az ingatlan-nyilvántartásba.

[6] Néhai (eltartott neve) a halálát megelőzően kb. egy hónapon át szorult ápolásra, gondozásra, egy hétig volt fekvőbeteg. Kórházi tartózkodása alatt a peres felek látogatták, élelmiszerrel, ruhaneművel látták el. Ezidő alatt a felperes segített az alperes édesanyjának a háztartási teendők ellátásában, kimosta a néhai ruhaneműit. A néhai halála előtti pár hétben a peres felek gyermekei rendszeresen látogatták a néhait, az alperes pedig nevelőapja ingatlanában aludt, akinek élete utolsó hetében az öltözködésben, mosakodásban is segítséget nyújtott. (eltartott neve) 2006. június 21. napján hunyt el, temetési költségét házastársa, az alperes édesanyja fizette.

[7] Az alperes a 2019. május 21. napján kelt ajándékozási szerződéssel Attila nevű gyermekének ajándékozta, a tartási szerződés révén tulajdonába került fentebb megjelölt két mezőgazdasági ingatlant 40 000 000 Ft értékben. Az átruházott ingatlanokra az alperes a saját javára 20 éves időtartamra haszonélvezeti jogot kötött ki.

[8] Az alperes édesanyja, (ap. édesanyja neve) 2021. június 30. napján elhunyt. Az alperes jelenleg is az utolsó közös lakásban lakik, szülei ingatlanát nem hasznosítja, míg a felperes az

éjszakákat az édesanyja lakásán tölti, csak napközben jelenik meg a közös tulajdonú ingatlanban.

[9] A (település neve), (ingatlan 1. címe) szám alatti ingatlan életközösség megszakadáskori forgalmi értéke 20 000 000 Ft, a (település neve), (ingatlan 3. címe) szám alatti ingatlan 1/2 része 6 500 000 Ft, a (település neve), külterület (ingatlan 4. címe) hrsz. alatti ingatlan 54 600 000 Ft, a (település neve), külterület (ingatlan 5. hrsz) hrsz. alatti ingatlan 17 640 000 Ft forgalmi értéket képviselt. A volt házastársak közös tulajdonát képezte a (Z) Banknál elhelyezett piaci befektetés 231 854 Ft értékben, valamint a (.....). forgalmi rendszámú Ford Focus típusú személygépjármű 1 000 000 Ft értékben.

A felperes keresete, az alperes ellenkérelme

[10] A felperes keresetében a házastársi közös vagyon megosztását kérte oly módon, hogy a (település neve), (ingatlan 1. címe) szám alatti ingatlan alperes nevén nyilvántartott 1/2 tulajdoni hányadát kérte a tulajdonába adni 10 000 000 Ft értékben (1. tétel), míg a vagyonmérlegben feltüntetett további ingatlanokat, a megtakarítást és a gépjárművet (2-6. tétel), összesen 79 971 854 Ft értékben kérte az alperes tulajdonába adni. Értékkiegyenlítés címén 29 985 927 Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A házastársi közös vagyon értékét 99 971 854 Ft-ra, az egy főre jutó vagyonrész értékét 49 985 927 Ft-ra tette. Keresetét a Ptk. 4:37. § (1) és (3) bekezdésében foglaltakra alapította. A tartási szerződéssel érintett ingatlanokat közös vagyonnak tekintette, és állította, hogy a tartási szerződés teljesítésében az életközösség alatt maga is közreműködött, ezért az annak ellenére közös tulajdont képez, hogy az ingatlanok tulajdonjoga kizárólag az alperes nevére került bejegyzésre az ingatlan-nyilvántartásba.

[11] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. A házastársi közös vagyon megosztása esetére kérte a vagyonmérlegből mellőzni a tartási szerződéssel érintett lakóházas ingatlan 1/2 tulajdoni hányadát, és a mezőgazdasági ingatlanokat, mert azok a különvagyonát képezik. Állította, a néhai tartást nem igényelt, róla életében az édesanyja gondoskodott, ő finanszírozta a temetési költségeket is. Édesanyja és néhai nevelőapja megfelelő jövedelemmel rendelkeztek, a peres felek által a néhainak nyújtott segítség mértéke nem lépte túl a közeli hozzátartozók által nyújtott szokásos segítséget. A szerződés szerinti tartási szolgáltatásokat abban az esetben kellett volna biztosítani, ha az édesanyja korábban elhalálozik mint a nevelőapja, vagy azt a szülők betegsége indokolja. (eltartott neve) azonban hamarabb hunyt el, ezért az ingatlanok tulajdonjogához ingyenesen jutott. A tartási szerződést teljesítenie nem kellett, emiatt a felperes nem ingatlan-nyilvántartáson kívüli tulajdonos (BH2002. 312.). Nem vitatta, hogy közös vagyon a banki befektetés, valamint a személygépjármű, azok, valamint a közös tulajdonú ingatlan felperes által megjelölt forgalmi értékét elfogadta (21 231 854 Ft), ennek alapján a felperes jutóját 10 615 927 Ft-ra tette. Vállalta, hogy az értékkiegyenlítést 30 napon belül megfizeti a felperesnek. Ennek megfelelően kérte tulajdonába adni az utolsó közös lakás felperes nevén nyilvántartott 1/2 tulajdoni hányadát arra is figyelemmel, hogy azt életvitelszerűen kizárólagosan használja, a felperes az édesanyja ingatlanában lakik.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[12] Az elsőfokú bíróság a peres felek házastársi közös vagyonát akként osztotta meg, hogy a felperes tulajdonába adta a (település neve), belterület (ingatlan 1. hrsz.-a) hrsz. alatti, (település neve), (ingatlan 1. címe) számú ingatlan alperes nevén nyilvántartott 1/2 tulajdoni

hányadát 10 000 000 Ft értékben. Az alperes tulajdonába adta a (Z)banknál az alperes nevén vezetett pénzügyi befektetés összegeként 231 854 Ft-ot, valamint a (.....) forgalmi rendszámú Ford Focus típusú személygépjárművet 1 000 000 Ft értékben. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 30 nap alatt 29 985 927 Ft-ot értékkiegyenlítés címén. Rendelkezett az ingatlanügyi hatóság megkereséséről a tulajdonos változás ingatlan-nyilvántartáson történő átvezetése iránt. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1 396 470 Ft perköltséget, továbbá az államnak az adóhatóság felhívására 1 500 000 Ft eljárási illetéket. A Ptk. 4:37. és 4:38. §-aiban foglaltakra figyelemmel vizsgálta, mely vagyontárgyak tartoznak a házastársak közös vagyonába, illetve mi képezi a házastársak különvagyonát. Hangsúlyozta, hogy a Ptk. 4:40. § (1) bekezdése szerint a házassági életközösség alatt szerzett vagyon közös vagyoni jellegét kell vélelmezni. A tanúvallomások ((tanúk neve)) és a per egyéb adataiból megállapította, hogy a felperes 2005. decemberétől az eltartott igényeinek megfelelően és állapotától függően részt vett a tartási szerződés teljesítésében, a néhai halálát megelőző hetekben közvetlenül is közreműködött a néhai ápolásában, gondozásában. A peres felek, valamint az alperes szülei közötti segítségnyújtás mindvégig kölcsönös volt, az általuk teljesített tartási szolgáltatások mértéke meghaladta a családtagok között szokásosan nyújtandó segítség mértékét. Az alperes édesanyjának egészségi állapota már 2001. évben megromlott, ezért a felperes közreműködésére is nagyobb mértékben volt szükség az alperes szüleinek mindennapi életében. A tartás ellentételezéseként megjelölt vagyontárgyak juttatása nem ingyenesen történt, s miután a szerződés megkötésére az életközösség fennállása alatt került sor, és arról a felperes is tudott, ezért közömbös, hogy az ott megjelölt szolgáltatásokat melyik fél és milyen mértékben, arányban nyújtotta, a szerzésben való részvételük a vélelem szerint együttes. Erre figyelemmel a tartási szerződéssel érintett ingatlanok a házastársi közös vagyon részei, azok értékét a megosztás során az alperes terhére számolta el.

[13] A fentiekben felsorolt és a házastársi közös vagyonhoz tartozó vagyontárgyak összértékét 99 971 854 Ft-ra, ez alapján az egy főre jutó vagyonrész értékét 49 985 927 Ft-ra tette. A (település neve), (ingatlan 1. címe) szám alatti ingatlanból az alperes nevén nyilvántartott 1/2 tulajdoni hányadot 10 000 000 Ft értéken a felperes tulajdonába adott, míg a többi ingatlant, illetve vagyonrészt a keresetben megjelölt és az alperes által nem vitatott forgalmi értékek figyelembevételével adta az alperes oldalán számolt el 79 971 854 Ft értékben. Az egy főre jutó vagyonrész értékéhez képest az alperes 29 985 927 Ft-tal nagyobb értékhez jutott, ezért kötelezte az alperest annak 30 napon belül történő megfizetésére értékkiegyenlítés címén.

[14] Az utolsó közös lakáson fennálló közös tulajdon megszüntetése körében arra utalt, hogy az alperes felperessel szembeni agresszív magatartása miatt az ingatlan természetben osztható meg, e tekintetben a keresetnek helyt adott. A felperes nagyobb részben pernyertes, ezért az alperest kötelezte a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján a felperes perköltségének megfizetésére és a feljegyzett elsőfokú eljárási illeték viselésére.

A fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[15] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen annak megváltoztatását kérte: a (település neve), (ingatlan 1. címe) szám alatti ingatlanból a felperes nevén nyilvántartott 1/2 tulajdoni hányadot kérte a tulajdonába adni 10 000 000 Ft értékben és kérte mellőzni a vagyonmérlegből a (település neve), (ingatlan 3. címe) számú, továbbá a (település neve) (ingatlan 4. címe) és (ingatlan 5. hrsz) hrsz. alatti ingatlanokat. Az általa a felperes javára fizetendő értékkiegyenlítés összegét 10 695 927 Ft-ra kérte leszállítani úgy, hogy annak teljesítésére 90 nap határidő biztosítását kérte. A felperest kérte marasztalni

az első- és másodfokú eljárási költségeiben. A másodfokú eljárásban felmerült költségét 2 007 997 Ft munkadíjban és 2 500 000 Ft fellebbezési eljárási illetékben jelölte meg. Másodlagos fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítására irányult. Kifogásolta az elsőfokú ítélet jogorvoslati tájékoztatóra vonatkozó rendelkezését, azt oly módon kérte megváltoztatni, hogy a felek tárgyalás tartását kérhetik. Az ítélet fellebbezésre vonatkozó tájékoztatása nem felel meg a Pp. 376. §-ának, mert a jogorvoslati kérelem tárgyaláson kívüli elbírálására csak az ott felsorolt esetekben kerülhet sor, fellebbezése azonban a per fő tárgyára irányul, ezért a tárgyalás tartása nem mellőzhető. Az elsőfokú bíróság által terhére megállapított értékkiegyenlítés megfizetésére megjelölt teljesítési határidő - a fizetendő összeg nagyságára tekintettel - indokolatlanul rövid, azt az ítélet egyéb rendelkezései megváltoztatásának hiányában is 90 napra kérte módosítani.

[16] Sérelmezte az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás terjedelmét, (tanúk neve)2 tanúk meghallgatásának mellőzését. Az a perben tett nyilatkozata, hogy nem ragaszkodik nevezettek meghallgatásához, nem értékelhető a bizonyítási indítvány visszavonásaként, emellett az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában nem tért ki arra, miért mellőzte a bizonyítási indítványok teljesítését, ami sérti a Pp. 346. § (5) bekezdését. Továbbra is kérte a tanúk meghallgatását, a bizonyítás kiegészítését.

[17] Sérti a Pp. 83. § (2) bekezdésében foglaltakat az eljárási illeték viselésére vonatkozó ítéleti döntés is. Elsődlegesen a felperest kérte kötelezni a perrel felmerülő összes költség viselésére, míg másodlagosan annak pernyertesség-pervesztesség arányában történő megosztását kérte.

[18] Sérelmezte az elsőfokú bíróság bizonyítékok mérlegelése körében kifejtett tevékenységét, mert az a Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltakkal ellentétes. Az elsőfokú bíróság megsértette a Ptk. 4:37. § (4) és 38. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltakat, amikor a tartási szerződéssel érintett ingatlanokat közös vagyonnak tekintette. Változatlanul állította, hogy azokat ingyenes juttatás fejében szerezte, ezért különvagyont képezik, azok értékének elszámolására nincs mód. A rPtk. 586. § (1) bekezdésében foglaltakra utalással hangsúlyozta, a tartásnak a kötelezett anyagi forrásaiból kell megvalósulnia, a néhait azonban nem kellett eltartani, mert az eltartott saját nyugdíjjal és fizetéssel rendelkezett, tartási jellegű szolgáltatásokat egyik peres fél sem biztosított számára. A tartásról kizárólag abban az esetben kellett volna gondoskodni, ha (ap. édesanyja neve) a néhait megelőzően hunyt volna el. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás e tekintetben téves, így iratellenes megállapításokat tett édesanyja egészségi állapota, a gyermekei által nyújtott segítség, illetve a néhai betegsége időtartamáról is. Miután a tartási szerződés alapján ingyenesen kerültek tulajdonába az érintett ingatlanok és a tartásban a felperesnek sem kellett közreműködnie, ezért azok közös vagyonként nem vehetők figyelembe, azok elszámolására a felperes nem tarthat igényt.

[19] Sérelmezte a (település neve), (ingatlan 1. hrsz.-a) hrsz. alatti ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetésének módját is. Állította, hogy a felperes nem lakik az ingatlanban, életvitelszerűen az édesanyja ingatlanában tartózkodik, aki az elsőfokú ítélet meghozatalát követően elhunyt. Az ingatlan a néhai szüleivel közös telken áll, a telket ők ajándékozták részére, az ingatlanhoz számos emlék köti, a felperes lakhatását pedig más ingatlanban meg tudja oldani, mindezek indokolják, hogy a bíróság a felperes tulajdoni hányadát adja az ő tulajdonába. Vitatta, hogy magatartása összeférhetetlen lenne, ennek bizonyítottsága esetén nem állna a felperes érdekében, hogy az alperes tulajdonát képező ház közvetlen szomszédságába lakjon.

[20] A házastársi közös vagyonuk értékét 21 231 854 Ft-ra tette, így a vagyon általa megjelölt módon történő megosztása esetén a terhére mutakozó 10 615 927 Ft-ot csak hosszabb határidő alatt tudná teljesíteni.

[21] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Az alperes eljárásjogi kifogásait illetően kiemelte, az elsőfokú ítélet jogorvoslati tájékoztatójából kiolvasható a tárgyalás tartását érintő általános szabály annak megjelölése mellett, hogy mely esetekben mellőzi a bíróság a tárgyalás tartását, ezért e tekintetben jogszabálysértés nem történt. A teljesítési határidő meghatározására a Pp. 344. § (1) bekezdése alapján, nem jogszabálysértő módon került sor, a 30 napnál hosszabb határidő biztosítása sértené méltányos érdekeit.

[22] Az elsőfokú bíróság helyesen mellőzte az alperes által megjelölt tanúk meghallgatását, mert az alperes nyilatkozott úgy, hogy ahhoz nem ragaszkodik. Jogi képviselője jelen volt a tárgyaláson, ezért az alperes e nyilatkozata nem hatálytalan. Miután pedig az alperes a bizonyítási indítványát nem tartotta fenn, ezért az elsőfokú bíróságnak nem kellett számot adnia az ítélet indokolásában arról, hogy miért mellőzte az indítvány teljesítését. Pernyertes lett, ezért megalapozottan marasztalta az elsőfokú bíróság az alperest az eljárási költségekben.

[23] A jogvita érdemét illetően kiemelte, a tartási szerződés alapján az alperes az ingatlanok tulajdonjogához nem ingyenesen jutott hozzá, az alperes jogutódaira is kiterjedően vállalt kötelezettséget a tartás biztosítására, családjával együtt kívánt gondoskodni az eltartottól. Azt az alperes sem vitatta, hogy a szerződéskötés tényét vele megbeszélte, és tisztában volt azzal, hogy őt is terheli tartási kötelezettség, annak a néhai megbetegedését követően napi szinten eleget is tett. Utalt arra is, hogy az alperes édesanyja betegségei miatt nem tudta férjét, az alperes nevelőapját ápolni, gondozni.

[24] Továbbra is igényt tartott a (település neve) (ingatlan 1. hrsz.-a) hrsz. alatti ingatlan tulajdonjogára. Előadta, édesanyja elhunyt, ingatlanában nem maradhat, lakhatása ott nem megoldott, ezért méltányos érdeke fűződik az ingatlan tulajdonjogának megszerzéséhez.

Az ítéltábla döntésének indokai

[25] A fellebbezés alaptalan.

[26] Az elsőfokú bíróság a tényállást a bizonyítékok okszerű mérlegelése eredményeként helyesen állapította meg, az abból levont következtetéseivel, érdemi döntésével, az ítélet indokolásában kifejtett érveivel az ítéltábla egyetért, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel az ítéltábla az alábbiakra kíván rámutatni.

[27] A perben alkalmazandó Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság a felülbírálati jogkörét a fellebbezésre, csatlakozó fellebbezésre, fellebbezési ellenkérelemre azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a Pp. 371. § (1) bekezdés a)-d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következően korlátot nemcsak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási, vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik, továbbá hogy felülbírálati jogkörei közül melynek, vagy melyeknek a gyakorlását kéri a másodfokú bíróságtól. Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet fellebbezése szerinti megváltoztatását, másodlagosan - szükség esetén - annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és új határozat hozatalára utasítását kérte. A Pp. 380. §-a az ítélet kötelező hatályon kívül helyezésének eseteit részletezi az eljárási szabályok megsértésére tekintettel, míg a Pp. 381. §-a a hatályon kívül helyezés mérlegelhető eseteit sorolja fel. A

fellebbezéssel szemben támasztott alapvető követelmény annak az anyagi, vagy eljárási jogszabálysértésnek a megjelölése, amelyre a fellebbező fél a fellebbezését alapítja [Pp. 371. § (1) bekezdés d) pont], azaz amelyre figyelemmel az elsőfokú ítélet megváltoztatását, vagy hatályon kívül helyezését kéri. Az alperes másodlagos fellebbezése e követelményeket nem elégíti ki, mert a Pp. nem ismeri a "szükséghez képest" történő hatályon kívül helyezés esetét, konkrét jogszabálysértés megjelölésének hiányában az alperes hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezése érdemi vizsgálatára nem kerülhet sor. Megjegyzi az ítéltábla, az elsőfokú bíróság eljárását az anyagi jogszabályok megsértése nélkül folytatta le, míg a téves jogorvoslati tájékoztatásban megvalósult eljárási szabálysértés az ügy érdemi elbírálására az alábbiakban kifejtendők szerint nem hatott ki, ezért nincs indok az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére.

[28] Az alperes a fellebbezésében és a felperes a fellebbezési ellenkérelmében egyaránt új tényekre hivatkozott, arra, hogy a felperes édesanyja az elsőfokú ítélet meghozatalát követően elhunyt, illetve, hogy a felperes megállapodott testvérével abban, hogy a jövőben az édesanyja ingatlanát kizárólagosan a testvére jogosult használni.

[29] A Pp. 373. § (2) bekezdése alapján akkor kerülhet sor a fellebbezésben új tény állítására, ha az új tény a fél önhibáján kívüli okból jutott a tudomására, vagy következett be a tárgyalás berekesztését követően, feltéve, hogy az elbírálás esetén rá nézve kedvezőbb ítéletet eredményezhetett volna. Az új tényre hivatkozó félnek a fentieket valószínűsítene kell. E körülményeket azonban egyik peres fél sem valószínűsítette, ezért azok a másodfokú eljárás során nem vehetők figyelembe, következésképp az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kellett a jogvita elbírálása során irányadónak tekinteni.

[30] Az alperes fellebbezésében kifogásolta az elsőfokú ítéletben rögzített jogorvoslati tájékoztatást, mert megítélése szerint annak tartalma ellentétben áll a Pp. 376. §-ában foglaltakkal. E hivatkozása közömbös, mert, ha megállapítható lenne a fenti eljárási szabály megsértése, azaz az elsőfokú bíróság téves tájékoztatást adott, hogy mely esetekben bírálható el a fellebbezés tárgyaláson kívül és mely esetekben tárgyaláson, az az ügy érdemi elbírálására nem hatott ki. Lényeges, az alperes nem jelölte meg fellebbezésében, hogy az esetleges téves tájékoztatás konkrétan mely jogának sérelmével járt, az mennyiben akadályozta eljárási jogai gyakorlását, kifogásait csak általánosságban fogalmazta meg, ezért az érdemi felülbírálatra alkalmatlan. Megjegyzi az ítéltábla, hogy az alperes kérelme alapján az ügyben tárgyalást tartott, ezért ha megvalósult is valamilyen alperesi jogsérelem, az elsőfokú bíróság tájékoztatásával kapcsolatban az orvoslásra került.

[31] További eljárási szabálysértésnek tekintette az alperes a tanúbizonyítási indítványa mellőzését ((tanúk neve.)), valamint a mellőzés indokai feltüntetésének hiányát. Az alperes a 30. sorszámú jegyzőkönyvben rögzítettek szerint személyesen úgy nyilatkozott, hogy nem ragaszkodik a fentebb megnevezett tanúk meghallgatásához. Tény, hogy a perben a jogi képviselő kötelező, ebből következően az alperes jogi képviselő nélkül tett nyilatkozata hatálytalan, függetlenül attól, hogy jogi képviselője a nyilatkozat megtételekor a tárgyaláson jelen volt-e. Ennek azonban szintén nincs a jogvita érdemére kiható következménye. Az alperes ugyanis e tanúkat az édesanyja egészségi állapotára, továbbá a tartási szolgáltatások nyújtására vonatkozóan kérte meghallgatni, amely tények – a rendelkezése álló egyéb bizonyítékokra is figyelemmel - közömbösek, ezért a tanúk meghallgatásának mellőzése nélkül a jogvita eldönthető volt, tehát nem állapítható meg az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértés. Ugyancsak nincs perdöntő jelentősége a jogvita elbírálásakor annak, hogy az elsőfokú bíróság nem adta indokát ítéletében a bizonyítási indítványok mellőzésének, e mulasztása nem tekinthető az indokolási kötelezettség oly mértékű megsértésének, ami az ítélet hatályon kívül helyezését vonná maga után.

[32] Az ügy érdemét illetően megállapítható, hogy az alperes és néhai (eltartott neve) - helyesen - 2001. április 23. napján kötöttek tartási szerződést, azaz a peres felek házassági életközössége alatt, amely tényről – az alperes által sem vitatottan - a felperesnek tudomása volt. A tartási szerződés 2. és 3. pontjából egyértelműen megállapítható, hogy a szerződés nem volt ingyenes, mert alperesnek juttatott ingatlanok ellentételezéseként részletezték a tartás körében nyújtandó ellenszolgáltatásokat. A kialakult ítélkezési gyakorlat szerint a házassági életközösség fennállása alatt megkötött tartási szerződéssel megszerzett vagyontárgyak a házastársak közös tulajdonába kerülnek abban az esetben is, ha a szerződés megkötésében csak az egyik házastárs vett részt és a tulajdonjogot az ingatlan-nyilvántartásban egyedül az ő javára jegyzik be (BH1992. 465.). A tartási szerződés megítélése a közös vagyoni szerzés vélelméből vezethető le és arra a feltételezésre (vélelemre) épül, hogy a szerződés alapján a vagyonszerzés ellenérték fejében történik, a vagyontársaság fennállása estén pedig közömbös, hogy ezt a szolgáltatást melyik házastárs nyújtja, mert a szerzésben való részvételüket a vélelem szerint együttesnek kell tekinteni. Lényeges ugyanakkor, hogy a tartási szerződés alapján a tartásra kötelezett egy olyan speciális szolgáltatást teljesít, amelynek fogalmi jellemzője a bizonytalansági tényező és a szerencse elem, amelynek következtében sem annak időtartama, sem tartalmi keretei, sem a szerződés megkötésekor, sem annak teljesítése folyamán nem határozhatók meg (BH2013. 125.). A perbeli tartási szerződés megkötésére a házassági életközösség tartama alatt került sor, ezért abban a tartási szolgáltatások ellentételezéseként megjelölt vagyontárgyak a házastársak közös vagyonához tartoznak. Az ingatlanok abban az esetben lennének az alperes különvagyonába tartozók, ha az alperes sikerrel bizonyította volna, hogy a tartási szolgáltatások nyújtásában a felperes nem vett részt, azt kizárólag ő biztosította. Ez azonban a perben nem nyert bizonyítást.

[33] Téves az az alperesi védekezés, hogy az eltartott rászorultságának és ezáltal a tartási szolgáltatások biztosításának hiánya kizárja, hogy az ingatlanok a házastársi közös vagyonba kerüljenek. A rászorultság ugyanis a tartási szerződés megkötésének nem törvényi feltétele (nem törvényi tényállási elem), mert az nem feltétlenül áll fenn az ügyletkötés időpontjában. A tartási szerződés megköthető úgy, hogy a tartási szolgáltatásokat csak későbbi - pld. az egészségi állapot megromlásához köthető - időpontban kell biztosítani az eltartott számára, de köthető akkor is, ha az eltartott létfenntartása saját vagyonából, jövedelméből egyébként megfelelően biztosított, de a tartás révén egy magasabb életszínvonalat kíván elérni, esetlegesen luxus igényeit akarja ily módon kielégíteni. E szerződés típus szerencsejellege éppen abban mutatkozik meg, hogy az esetek egy részében előre nem határozható meg pontosan a rászorultság bekövetkezésének időpontja, ebből következően előállhat akár olyan helyzet is, hogy az eltartott haláláig egyáltalán nem, vagy csak csekély mértékben kell tartást biztosítani, ellenben az eltartó a szerződés megkötését követően megszerzi a szerződéssel érintett vagyontárgy tulajdonjogát. Mindez nem érinti a szerződésben félként részt nem vevő házastárs tulajdonszerzését, illetve egy későbbi perben érvényesíthető tulajdoni igényét.

[34] A perben lefolytatott bizonyítási eljárás nem támasztotta alá kétséget kizáróan, hogy tartást kizárólag az alperes nyújtott a néhainak, ellenkezőleg, a meghallgatott tanúk ((tanúk neve) 24. jkv.) igazolták, hogy (eltartott neve) egészségi állapota a halála előtti pár hónapban romlott meg olyan mértékben, hogy ápolásra, gondozásra szorult, amelyben a felperes is aktívan és rendszeresen közreműködött. Az elsőfokú bíróság a feltárt bizonyítékokat okszerűen mérlegelte és helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a tartási szerződéssel érintett ingatlanok a fentebb részletezettekre figyelemmel a házastársi közös vagyon részét képezik, azok értékének elszámolása - a felek által egyezően meghatározott forgalmi értékek alapulvételével - nem volt mellőzhető.

[35] Az alperes fellebbezésében kifogásolta a (település neve), (ingatlan 1. címe) szám alatti ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetésének módját, és továbbra is kérte a felperes nevén nyilvántartott 1/2 tulajdoni hányad tulajdonába adását. A házasság felbontása iránti perben a peres felek az ingatlan osztott használatában állapodtak meg, az ingatlant ennek megfelelően használták azzal, hogy a felperes édesanyja ápolása, gondozása miatt nem élt folyamatosan ebben az ingatlanban. Az sem volt vitatott a felek között, hogy az ingatlan természetben nem megosztható, és a közös tulajdon megszüntetését mindkét tulajdonostárs a Ptk. 5:84. § (1) bekezdés 2. mondatában foglaltak szerint kérte, azaz mindkét peres fél az ingatlan egészének tulajdonjogát kívánta megváltás útján megszerezni. Annak elbírálásakor, hogy melyik peres fél jogosult a másik tulajdoni hányadát megváltani közömbös, hogy az ingatlanhoz melyikük rendelkezik kulccsal, és annak sincs jelentősége, hogy tanúsított-e az alperes a felperessel szemben agresszív magatartást, mert e körülmények csak a lakáshasználat rendezésénél figyelembe vehető szempontok.

[36] Az elsőfokú bíróság helyesen mérlegelte az e körben releváns szempontokat. Az alperes lakhatása a korábban szülei tulajdonában állott szomszédos ingatlanban megoldott, az alperes maga nyilatkozott akként, hogy a szülői ház 68 nm alapterületű, üresen áll, azt nem kívánja hasznosítani (24. számú jegyzőkönyv). Ezzel szemben a felperes csak időlegesen tartózkodik az édesanyja ingatlanában, amelyet a testvére is használ, ezáltal a felperes lakhatása a (település neve)-i utcai ingatlanban biztosítható, ezért helyesen döntött az elsőfokú bíróság, amikor az ingatlanon fennálló közös tulajdont az alperesi tulajdoni hányad felperes tulajdonába adása útján szüntette meg.

[37] Megalapozatlanul kifogásolta az alperes fellebbezésében az értékkiegyenlítés megfizetésére részére biztosított teljesítési határidő tartamát is. A Pp. 344. § (1) bekezdése szerint az ítéletben 15 napos teljesítési határidő megállapítása az irányadó. A Pp. 344. § (2) bekezdése teszi lehetővé a felek méltányos érdekeinek mérlegelésével a 15 napnál hosszabb, vagy annál rövidebb teljesítési határidő megállapítását. Az alperes az elsőfokú ítéleti rendelkezések helybenhagyása esetén is kérte a teljesítési határidő 90 napra történő felemelését, e kérelmének azonban méltányolható és tényszerű indokát nem adta. Önmagában az általa fizetendő értékkiegyenlítés összegének nagysága nem elegendő a méltányosság alkalmazásához, különös tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság nem a Pp. 344. § (1) bekezdése szerinti 15 napot, hanem ennél hosszabb időtartamot, 30 napot határozott meg az értékkiegyenlítés megfizetésére. Erre figyelemmel az ítéltábla nem látta indokoltnak az ezt érintő elsőfokú ítéleti rendelkezés megváltoztatását.

[38] Alapítvánul sérelmezte az alperes az elsőfokú eljárási illeték viselésre vonatkozó ítéleti rendelkezést is. A kereset megalapozott volt, az elsőfokú bíróság a felperes által megjelölt értékek figyelembevételével és az általa kért módon szüntette meg az ingatlanon és az ingóságokon fennálló közös tulajdont, ezért a pernyertesség-pervesztesség arányának figyelembevételével helyesen kötelezte az alperest az elsőfokú eljárási illeték és perköltség megfizetésére. Megjegyzi az ítéltábla, az alperes fellebbezésében nem jelölte meg a pernyertesség-pervesztesség általa helyesnek ítélt arányát és ehhez képest azt sem, hogy a fellebbezett eljárási illetékből a felperes és az alperes milyen összeg viselésére kötelezhető.

[39] A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért az ítéltábla a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a másodfokú eljárási költségek viselésére, amely egyfelől az általa lerótt fellebbezési eljárási illeték viseléséről, másfelől a felperes jogi képviselével kapcsolatban felmerült és a 32/2033. (VIII.2.) IM. rendelet 3. § (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján megállapított ügyvédi munkadíj megfizetéséből áll.

Dr. Béri András sk.
a tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

Dr. Bálind Attila sk.
táblabíró